

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ УСТАНОВ, ЗАКЛАДІВ, ОРГАНІЗАЦІЙ І ПІДПРИЄМСТВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ .

Погоджено начальником служби охорони праці

Міністерства освіти і науки України М. В. Васильчуком 10.06.2004 р.

*Затверджено ректором Центрального інституту
післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України
В. В. Олійником 17.06.2004 р.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний план і програма навчання працівників установ, закладів, організацій і підприємств освіти і науки України з питань безпеки життедіяльності розроблені з урахуванням законів України про охорону праці, пожежну безпеку, охорону здоров'я, дорожній рух, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, використання ядерної енергії, радіаційний захист, цивільну оборону та відповідних нормативно-правових документів.

Програма з питань безпеки життедіяльності розрахована на навчання керівних кадрів освіти і науки (36 годин) та спеціалістів з безпеки життедіяльності (72 години). Форма навчання може бути з відливом від трудової діяльності та очно-заочна. При навчанні за очно-заочною формою зміст курсу вивчається самостійно, з окремих тем курсу читаються установчі лекції, проводяться консультації відповідних спеціалістів.

Незалежно від форм навчання перевірка знань працівників з безпеки життедіяльності проводиться Постійно діючою комісією Міністерства освіти і науки України. Особи, які пройшли перевірку знань за цією програмою, входять до комісій на місцях (комісію з перевірки знань з безпеки життедіяльності навчального закладу, установи, підприємства та організації очолює заступник керівника).

У посадових осіб перевіряються знання нормативно-правових актів з безпеки життедіяльності, виконання яких входить до їх службових обов'язків.

Кількість навчальних годин, відведеніх на вивчення окремих тем курсу, послідовність їх вивчення може змінюватися залежно від особливостей навчального закладу, установи, підприємства, організації освіти і науки, не зменшуючи кількості годин, відведеніх на вивчення всього курсу.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ «БЕЗПЕКА ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ»

№	Назва теми	Кількість годин для	
		керівників	спеціалістів
1	Законодавство про працю	2	4
2	Законодавство про охорону праці	4	10
3	Пожежна безпека	2	6
4	Радіаційна безпека	2	4
5	Безпека дорожнього руху	2	4
6	Електробезпека	2	6
7	Вибухонебезпека	2	2
8	Безпека поводження на воді	2	2
9	Поводження при надзвичайних ситуаціях	2	4
10	Цивільний захист	4	8
11	Профілактика побутового травматизму	2	2
12	Психологія безпеки життєдіяльності	2	4
13	Охорона навколошнього середовища	2	4
14	Гігієна навчання та праці	4	8
15	Надання першої допомоги у разі нещасного випадку	2	4
Усього		36	72

ПРОГРАМА

Тема 1. Законодавство про працю

Кодекс законів про працю України і охорона праці.

Закон України «Про колективні договори і угоди». Трудовий договір, розробка, укладання та виконання колективного договору (угоди). Трудовий договір і охорона праці. Права працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці.

Правила внутрішнього розпорядку.

Праця жінок та неповнолітніх, права молоді, неповнолітніх у трудових відносинах.

Індивідуальні трудові спори. Порядок і терміни розгляду трудових спорів.

Відповідальність за порушення законодавства про працю.

Тема 2. Законодавство про охорону праці

Поняття безпеки життедіяльності. Соціально-економічне значення безпеки життедіяльності. Основні законодавчі акти з безпеки

життедіяльності: Конституція України, Закони України «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працевздатності», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про цивільну оборону», «Про дорожній рух», «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Основні положення цих Законів, їх взаємозв'язок із забезпеченням здорових і безпечних умов навчання та праці. Соціальне страхування.

Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.

Державне управління охороною праці. Органи державного управління охороною праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Нормативно-правові акти з охорони праці.

Служба охорони праці, основні завдання і функціональні обов'язки. Навчання і перевірка знань учасників навчально-виховного процесу. Положення про навчання і перевірку знань працівників. Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти. Служба охорони праці: положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права.

Основні вимоги Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві та Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в закладах освіти.

Порядок повідомлення Міністерству освіти і науки України про нещасні випадки, що сталися під час навчально-виховного процесу.

Штрафні санкції за порушення нормативно-правових актів з охорони праці. Повноваження і права профспілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства про охорону праці.

Тема 3. Пожежний захист

Закон України «Про пожежну безпеку». Основні документи, що регламентують роботу щодо забезпечення пожежної безпеки навчального закладу, установи, підприємства, організації освіти і науки, Положення про пожежну безпеку для закладів, установ і організацій системи освіти України.

Пожежна служба: положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права.

Основні причини пожеж. Обов'язки керівника та інших посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки навчального закладу, установи, підприємства, організації освіти і науки. Утримання їх території, джерела протипожежного водопостачання, протипожежний режим. Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і навчальних приміщеннях, при експлуатації електрообладнання, опалювальних пристрій, систем вентиляції, при проведенні електрогазозварювальних, паяльних та інших робіт з вогнем під час фарбування.

Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації.

Призначення та місцезнаходження засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю. Правила їх використання. Порядок повідомлення про пожежу в пожежну охорону, газорятувальні та інші аварійні служби. Розслідування та облік пожеж, розробка заходів щодо запобігання пожеж та загибелі людей на них. Порядок повідомлення Міністерству освіти і науки України про пожежу в навчальному закладі, установі, підприємстві, організації освіти і науки.

Тема 4. Радіаційна безпека

Радіонукліди та їх характеристики. Іонізуючі випромінювання (рентгенівське). Джерела опромінювання людини. Радіаційний фон. Радіаційнонебезпечні об'єкти в Україні. Принципи і норми радіаційної безпеки. Протирадіаційний захист населення. Індивідуальні і колективні засоби захисту. Правила поведінки людей на забруднених територіях. Профілактика радіаційних уражень. Запобігання накопиченню радіонуклідів в організмі. Служби радіаційної безпеки.

Тема 5. Безпека дорожнього руху

Закон України «Про дорожній рух». Правила дорожнього руху, їх значення в забезпеченні порядку і безпеки дорожнього руху.

Служба безпеки дорожнього руху в управліннях освіти і науки, навчальному закладі: положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права. Знаки дорожні та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація. Розмітка дорожня та її характеристика. Засоби регулювання дорожнього руху. Умови перевезення людей. Вимоги до водіїв і транспортних засобів. Перевезення дітей. Небезпечні наслідки невиконання Правил перевезення дітей. Порядок повідомлення Міністерству освіти і науки України про дорожньо-транспортні пригоди.

Тема 6. Електробезпека

Електротравматизм. Основні причини та шляхи зниження його рівня. Небезпечні величини електроструму. Залежність дії електроструму на людину від тривалості дії, умов, середовища, метеорологічних факторів, фізичного стану людини.

Заземлення та занулення електроустановок, їх захисна дія. Допустимі величини опору.

Заходи безпеки при роботі з електроінструментами, понижуючими трансформаторами, переносними світильниками тощо. Порядок виконання робіт в діючих електроустановках: наряд-допуск до роботи, інструктаж групи електробезпеки.

Тема 7. Вибухонебезпека

Стан та динаміка аварійності у світовій індустрії. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин.

Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолів.

Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпечність середовища.

Загальні закономірності залежності масштабів зруйнування і тяжкості наслідків аварій. Фактори, що характеризують небезпеку вибуху.

Вибір засобів контролю управління і протиаварійного захисту. Ліквідація аварій. Небезпека петард тощо.

Тема 8. Безпека поводження на воді

Нормативна база безпечної поводження на воді. Правила безпеки поводження на воді: перевірка стану місця плавання, особливостей дна, оцінка несприятливих метеорологічних умов.

Правила дотримання гігієни та заходи щодо попередження пристудних захворювань. Перегрів. Переохолодження. Прийоми рятування потерпілих на воді. Надання першої долікарської допомоги.

Тема 9. Поводження в надзвичайних ситуаціях

Характеристика надзвичайних ситуацій. Землетруси. Урагани. Пожежі.

Наслідки аварій і катастроф на АЕС. Наслідки аварій і катастроф на підприємствах, що використовують сильнодіючі отруйні ре-

човини. Зсуви ґрунту, селеві потоки. Снігові лавини. Катастрофічне затоплення як наслідок паводків, руйнування гребель водосховищ. Організація безпеки життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях. Порядок повідомлення Міністерству освіти і науки України про надзвичайні ситуації.

Тема 10. Цивільний захист

Прогнозування можливих надзвичайних ситуацій. Планування дій об'єкту в умовах надзвичайних ситуацій (організація спостереження і розвідки, зв'язок і оповіщення, захист людей індивідуальними, колективними засобами та евакуація, інженерна розвідка і розгородження, пожежогасіння, рятівні роботи, надання невідкладної медичної допомоги, евакуація і охорона матеріальних цінностей, охорона громадського порядку, матеріальне і транспортне забезпечення). Підготовка керівного складу до дій у надзвичайних ситуаціях. Формування і підготовка створення необхідних об'єктів невоєнізованих формувань. Підготовка всіх людей до дій у надзвичайних ситуаціях. Підготовка матеріальних та інженерно-технічних засобів до надзвичайних ситуацій.

Тема 11. Профілактика побутового травматизму

Нещасні випадки невиробничого характеру (побутові травми, механічні ушкодження від контакту з тваринами). Запобігання побутовому травматизму в житлових та підсобних приміщеннях, на комунально-побутових та торгівельних об'єктах, що обслуговують населення, присадибних ділянках, у місцях відпочинку та масового перебування людей. Порядок розслідування нешасних випадків невиробничого характеру, в побуті.

Тема 12. Психологія безпеки життєдіяльності

Фізіологічна та психологічна основа навчального та трудового процесу. Пристосування людини до навколишніх умов навчання і праці (промислова етика, ритм і темпи роботи, гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Зв'язок «людина-машина», ергономічні вимоги.

Методи пропаганди та агітації з безпеки життєдіяльності. Посадові інструкції, встановлення обов'язків, прав і відповідальності за створення безпечних умов навчання та праці.

Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальні пофарбування. Знаки безпеки. Засоби колективного захисту. План ліквідацій аварій. План евакуації з приміщень у випадку аварії.

Тема 13. Охорона навколошнього середовища

Законодавчі акти з раціонального природокористування. Відповіальність керівників за порушення в галузі раціонального природокористування і охорони навколошнього середовища. Ресурсозберігаючі технології, екологічна експертиза. Забруднення атмосфери, води, земель та прогноз забруднення, науково-технічні проблеми природокористування, провідні екологічно допустимі технології. Очисні споруди. Безвідходні технології. Методи рекультиваційних робіт. Озеленення промислової зони.

Тема 14. Надання першої допомоги при нещасних випадках

Перша допомога, її правильність, доцільність, швидкість, рішучість. Черговість надання першої допомоги.

Медична аптечка, її склад, правила використання медикаментів. Перша допомога при кровотечі. Зупинка кровотечі.

Прийоми реанімації. Підготовлення потерпілого до реанімації. Непрямий (закритий) масаж серця.

Види електротравм. Безпечні методи звільнення потерпілого від дій електричного струму. Правила надання першої допомоги потерпілому від ураження електричним струмом.

Перша допомога при ударах, вивихах та розтягненні м'язів, пораненнях, переломах, ушкодженні хребта та кісток тазу, утопленні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних та термічних опіках, при опіку очей, тепловому та сонячному ударі, при обмороженні та замерзанні, непритомності, травматичному шоці, отруєнні. Правила транспортування потерпілих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України.
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Про охорону праці».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працевздатності».
6. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

8. Закон України «Про охорону навколошнього природного середовища».
9. Закон України «Про цивільну оборону».
10. Закон України «Про колективні договори і угоди».
11. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
12. Збірник «Міжнародне законодавство про охорону праці (конвенції та рекомендації МОП)», в 3-х томах. – К.: Основа, 1977.
13. Збірник «Законодавство України про охорону праці», в 4-х томах. – К.: Основа, 1977.
14. Пожежна безпека (нормативні акти та інші документи), в 3-х томах. – К.: Основа, 1997.
15. Правила дорожнього руху, Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.01 № 1306.
16. Правила охорони праці на автомобільному транспорті. – К.: Основа, 1997.
17. Правила захисту від статичної електрики. – К.: Основа, 1997.
18. Каталог основних засобів забезпечення пожежної безпеки. – К.: Основа, 1997.
19. Методичний посібник з питань експлуатації та застосування вогнегасників. – К.: Основа, 1997.
20. Обладнання та експлуатація котелень (запитання й відповіді). – К.: Основа, 1997.
21. Правила безпеки під час експлуатації електроустановок споживачів. – К.: Основа, 1997.
22. Збірник «Сертифікація в Україні (нормативні акти та інші документи)», в 2-х томах. – К.: Основа, 1997.
23. Положення про розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
24. Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти.
25. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах.
26. Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки.
27. Границні норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми.
28. Границні норми підіймання і переміщення важких речей жінками

29. Перелік робіт з підвищеною небезпекою.
30. Типове положення про службу охорони праці.
31. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства.
32. Типове положення про роботу уповноважених трудових колективів з питань охорони праці.
33. Типове положення про навчання з питань охорони праці.
34. Правила устроїства електроустановок.
35. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.
36. Правила техніческої експлуатації електроустановок потребителей.
37. Правила будови та безпечної експлуатації вантажопідйомальних кранів.
38. Правила будови і безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском.
39. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці.
40. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.
41. ДСанПіН 5.5.2.008-01 «Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу».
42. Винокурова Л.Е., Васильчук М. В., Гаман М. В. Основи охорони праці. – К.: Вікторія, 2001. – 191 с.
43. Денисенко Г. Ф. Охрана труда. – М.: Высшая школа, 1985. – 319 с.
44. Єлисєєв А. Г. Охорона праці. – К.: 1995.
45. Балюк Г. Правові аспекти забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки в Україні. – К.: 13МН, 1997.
46. Оржиховська В. Методика позбавлення неповнолітніх наркогенних звичок. – К.: ІСДО, 1995.
47. Васильчук М. В., Медвідь М. К., Сачков Л. С. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. – К.: Фенікс, 2000.
48. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. – К.: Основа, 2004. – 880 с.
49. Правила техніки безпеки та поведінки на воді при навчанні дітей плавання.
50. Попередження суїцидальної поведінки дітей та підлітків.
51. Основи безпеки життєдіяльності. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.
52. Безпека життєдіяльності. Програма для вищих навчальних закладів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЕДІЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ, УСТАНОВ, ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації розроблені у відповідності до Законів України «Про освіту», ст. 26, «Про охорону праці», ст. 20, «Про пожежну безпеку», ст. 8, «Про дорожній рух», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», ст. 21, Типового положення про навчання з питань охорони праці, затвердженого Наказом Держнаглядохоронпраці від 17.02.99 №27, та Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, затвердженого Наказом МОН України від 01.08.2001 № 563, і поширюються на установи, заклади, підприємства, організації освіти і науки (далі – установи і заклади).

1.2. Мета: методичне забезпечення проведення навчання і перевірки знань з безпеки життедільності (охорона праці, пожежна, радіаційна безпека, дії у надзвичайних ситуаціях тощо), що сприятиме поліпшенню профілактичної роботи щодо безпеки навчання і праці, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій під час навчально-виховного процесу, на виробництві та в побуті.

1.3. Навчання з питань безпеки життедільності (далі – БЖД) проводиться для формування рівня знань та умінь з правових, організаційних питань охорони та гігієни праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки, безпеки дорожнього руху, дій у разі надзвичайних ситуацій та інших питань БЖД, а також активної позиції щодо реалізації принципу пріоритетності охорони життя і здоров'я учасників навчально-виховного процесу.

1.4. Навчанню і перевірці знань з питань БЖД підлягають усі без винятку працівники установ і закладів з урахуванням умов праці та їх діяльності (педагогічної, громадської тощо).

1.5. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти працівники проходять навчання і перевірку знань з БЖД до виконання своїх обов'язків і періодично – один раз на

три роки, якщо це не вимагається додатково (у випадку робіт з небезпечними і шкідливими умовами праці).

1.6. Працівники, які пройшли навчання і перевірку знань з БЖД на базі державного підприємства «Головний навчально-методичний центр Держнаглядохоронпраці» (далі – Головний навчально-методичний центр Держнаглядохоронпраці), Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти, регіональних закладів післядипломної освіти та районних (міських) методичних кабінетів (служб), є членами комісій з перевірки знань з питань БЖД працівників установ і закладів на місцях.

ІІ. НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З БЖД ПРАЦІВНИКІВ

2.1. Керівники, їх заступники (на яких покладено обов'язки щодо організації роботи з БЖД), спеціалісти служби охорони праці Міністерства освіти і науки України та викладачі охорони праці вищих навчальних закладів проходять навчання і перевірки у Головному навчально-методичному центрі Держнаглядохоронпраці.

2.2. Керівники, заступники керівників, спеціалісти з охорони праці Міністерства освіти Автономної Республіки Крим, головних управлінь, управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, вищих навчальних закладів, установ, організацій та підприємств, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, проходять навчання з БЖД на базі Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України.

2.3. Керівники, заступники керівників районних (міських) органів управління освітою, професійно-технічних та інших навчальних закладів, підпорядкованих регіональним органам управління освітою, а також спеціалісти з БЖД проходять навчання в регіональних навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти.

2.4. Навчання керівників загальноосвітніх, дошкільних, позашкільних навчальних закладів, їх заступників, відповідальних за охорону праці, вчителів, які, згідно з Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, повинні проходити навчання з питань БЖД, проводиться на базі районних методичних кабінетів.

2.5. Усі інші працівники закладів і установ проходять навчання та перевірку знань з БЖД безпосередньо в закладах, установах, організаціях і на підприємствах (на факультетах, кафедрах, цехах, дільницях тощо) за місцем роботи.

2.6. Перевірку знань з БЖД (охорона праці) працівників освіти і науки проводять комісії, створені за відповідними наказами:

- Держнаглядохоронпраці України – для працівників за п. 2.1;
- Міністерства освіти і науки України – для працівників за п. 2.2;
- регіональних органів управління освітою – для працівників за п. 2.3;
- місцевих органів управління освітою – для працівників за п. 2.4;
- навчального закладу, установи, організації, підприємства – для працівників за п. 2.5.

2.7. Керівники навчальних закладів, їх заступники, інші посадові особи, які пройшли навчання та перевірку знань з БЖД, організують навчання з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, аспірантами, докторантами. Навчання проводиться у вигляді інструктажів з БЖД, які містять питання охорони праці, здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, реагування на надзвичайні ситуації, безпеки побуту тощо.

2.8. Працівники, до службових обов'язків яких входить робота підвищеної небезпеки, при прийнятті на роботу проходять спеціальне навчання та перевірку знань з охорони праці стосовно конкретних виробничих умов, періодична перевірка їх знань проводиться в терміни, що зазначені у відповідних нормативно-правових актах, але не рідше одного разу на рік.

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ БЖД

3.1. Працівники, які проходять навчання та перевірку знань з охорони праці в Головному навчально-методичному центрі Держнаглядохоронпраці, керуються Типовим положенням про навчання з питань охорони праці, затвердженим Наказом Держнаглядохоронпраці від 17.02.99 № 27.

3.2. Навчання працівників з питань БЖД на базі Центрально-го інституту післядипломної педагогічної освіти АПН України проводиться відповідно до Типового положення про навчання з питань охорони праці та Навчального плану і програмами навчання працівників закладів, установ, організацій і підприємств системи освіти з курсу «БЖД», затвердженого наказом ректора Центрально-го інституту післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України (Васильчук М. В. та ін. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. – К.: Фенікс, 2000. – 896 с.).

Програма розрахована на керівників, заступників – 36 год., спеціалістів та викладачів кафедр охорони праці – 72 год., усі інші працівники проходять навчання з БЖД обсягом не менше 20 год.

Форма навчання – з відривом від виробництва, дистанційна та очно-заочна. За очно-заочною формою вивчення курсу проводиться самостійно, з окремих тем читаються лекції та проводяться консультації відповідних фахівців. Перевірка знань може здійснюватися за допомогою творчої роботи (реферату) на одну з тем навчального плану.

3.3. Навчання працівників з БЖД на базі регіональних інститутів післядипломної освіти проводиться відповідно до програм і навчальних планів, затверджених наказом керівника навчального закладу за погодженням з Міністерством освіти і науки України.

3.4. Проведення навчання з БЖД в органах управління освітою на місцях здійснюється з урахуванням методично-програмного забезпечення згідно з планами і навчальними програмами, затвердженими наказами їх керівників за узгодженням з органами управління освітою вищого підпорядкування.

3.5. Навчання працівників в закладах і установах за місцем роботи проводиться відповідно до програми навчання, затвердженої наказами їх керівників.

3.6. Програми обов'язково містять питання охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, безпеки подороження на воді, реагування на надзвичайні ситуації, питання профілактики побутового травматизму тощо.

3.7. Працівники, які пройшли навчання з БЖД, повинні:

1) бути ознайомлені:

– з нормативно-правовими актами з питань охорони праці та БЖД;

– з небезпечними факторами, що обумовлюють нещасні випадки, травмування;

2) знати:

– зміст та основні положення нормативно-правових актів про охорону праці, здоров'я, пожежну, радіаційну безпеку тощо;

– основні питання організації управління БЖД в навчальному закладі, установі, організації, підприємстві;

– основні вимоги безпеки під час навчання та виконання відповідних робіт;

– правила поведінки в надзвичайних ситуаціях, шляхи евакуації у разі надзвичайних ситуацій та надання першої допомоги постраждалим від нещасних випадків;

3) уміти:

- здійснювати контроль за дотриманням норм і правил з охорони праці в навчальному закладі, установі, організації, підприємстві.

IV. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ ПРАЦІВНИКІВ

4.1. Перевірка знань з БЖД проводиться у вигляді усного опитування (за білетами), тестування за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо), за результатами письмового реферату (письмова творча робота).

Результати перевірки знань працівників з БЖД оформлюються протоколом (зразок протоколу – Додаток 1).

Особам, які показали незадовільні знання під час перевірки, слід протягом місяця пройти повторне навчання і перевірку знань з БЖД.

4.2. Керівники, їх заступники, спеціалісти з БЖД, які пройшли навчання за п. 2.1, 2.2 і показали задовільні знання під час перевірки, отримують посвідчення (форма посвідчення – Додаток 2).

Посвідчення про проведення навчання і перевірку знань повинно завжди знаходитися на робочому місці.

4.3. Перевірка знань усіх інших працівників в закладах і установах оформлюється протоколом і зберігається в службі охорони праці на місцях.